
Юнаковська В. В., Матвєєва О. В.

Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка
В. Лазаряна, Науково-технічна бібліотека (м. Дніпро, Україна)

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ДЛЯ САМООСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

В доповіді розповідається про онлайн-ресурси для дистанційного навчання, які будуть корисними бібліотекарям, науковцям, викладачам, студентам. Дистанційне навчання – важлива складова безперервного професійного розвитку, зручний сучасний формат професійного вдосконалення. Переваги дистанційної форми навчання – це можливість навчатись у зручний для себе час та в будь-якому місці.

Ключові слова: інтернет-ресурси; онлайн-ресурси; підвищення кваліфікації; дистанційне навчання; дистанційні курси

Yunakovska V. V., Matveyeva O. V.

Dnipro National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan,
Scientific and Technical Library (Dnipro, Ukraine)

INTERNET RESOURCES FOR SELF-EDUCATION AND ADVANCED TRAINING

The paper describes online resources for distance learning that will be useful to librarians, researchers, teachers, students. Distance learning is an important component of continuous professional development, a convenient modern format of professional development. The advantage of distance learning is the opportunity to study at a time and place convenient for you.

Keywords: internet resources; online resources; advanced training; distance learning; distance learning courses

Останнім часом дистанційна освіта набуває все більшої популярності. Переваги дистанційної форми навчання – це можливість навчатись у зручний для себе час та в будь-якому місці (дома чи на роботі). До того ж багато курсів є безкоштовними.

Серед таких, наприклад, **ВУМ (Відкритий Університет Майдану)** – <https://vumonline.ua/>. Для бібліотекарів будуть корисними курси:

Цифрова безпека та комунікація в онлайні. Цей курс навчить ефективно комунікувати і водночас не ризикувати особистими даними, використовувати соціальні мережі в своїй роботі і т. і.

Бібліотека – відкритий публічний простір. І хоча, цей курс орієнтований в першу чергу на працівників публічних бібліотек. Але тут є й багато корисної інформації для працівників бібліотек закладів вищої освіти та ін., наприклад, рекомендації про те, як

повинно виглядати приміщення бібліотеки, про нові послуги та форми обслуговування користувачів.

Академічна доброчесність в університеті. В цьому курсі можна дізнатись, як уникнути плагіату та як створити доброчесне середовище в навчальному закладі. Цей курс буде корисний також студентам, викладачам, науковцям.

Ще один безкоштовний ресурс для навчання – це онлайн-платформа з цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта» – <https://osvita.diia.gov.ua>. Навички, набуті на цих курсах, знадобляться в роботі та навчанні, для професійного та особистого розвитку. Наприклад, користування інструментами Google (Google-диск, Google-документами та ін.), як краще зробити пошук в Інтернеті, щоб швидко і правильно знайти відповідь на запитання. Тут є відео як для новачків, так і для тих, хто вже має навички цифрової грамотності.

На каналі **YouTube** є багато корисних відео. Це і мовні курси, відео з комп'ютерної грамотності, відео про інструменти вченого – ORCID, Scopus, Google-академія, які призначені для визначення ефективності роботи вченого і популяризації його робіт і досліджень, онлайн-вебінари по Web of Science (<https://www.youtube.com/user/WOKtrainingsRussian>) та багато іншого.

Безкоштовні вебінари по Scopus можна прослухати після реєстрації на сайті медіа-компанія **BrightTALK** (<https://www.brighttalk.com/>):

«Готуємось до звітності по Scopus»
https://www.brighttalk.com/webcast/10439/343032?utm_campaign=user_webcast_register&utm_medium=email&utm_source=brighttalk-transact&utm_content=title (на рос. мові);

«Корегування профілів автора та установи у Scopus»
https://www.brighttalk.com/webcast/10439/340928?utm_campaign=communication_reminder_starting_now_registrants&utm_medium=email&utm_source=brighttalk-transact&utm_content=title (на укр. мові);

«Панель адміністратора та статистика використання Scopus»
https://www.brighttalk.com/webcast/10439/355884?utm_campaign=communication_reminder_starting_now_registrants&utm_medium=email&utm_source=brighttalk-transact&utm_content=title (на укр. мові).

Компанія Google запровадила в Україні навчальну програму для самовдосконалення та підвищення кваліфікації за різними напрямками **Digital Workshop** (<https://learndigital.withgoogle.com/digitalworkshop-ua/courses>). У курсі «Ділове спілкування» даються поради щодо ділового письма (електронного листа, записки,

презентації або звіту). У курсі «Мистецтво публічних виступів» розповідається, як почувати себе впевнено під час публічного виступу та як навчитися правильно розмовляти з певною аудиторією.

Харківське обласне відділення ВГО Української бібліотечної асоціації, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка регулярно проводить платні двотижневі дистанційні курси «Бібліотека в цифровому середовищі», де можна ознайомитись з новими сервісами та формами роботи.

Prometheus (<https://prometheus.org.ua/>) – Український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів від провідних викладачів, університетів та організацій світу за різними напрямками. Тривалість курсів – 1–2 місяці.

edX (<https://www.edx.org/>) – переважно англomовний портал, що надає доступ до 2964 курсів та 287 програм створених у 140 провідних інституціях світу, таких як Гарвардський, Стенфордський, Принстонський, Пекінський університети, Microsoft, Массачусетський технологічний інститут та ін. Курси охоплюють найрізноманітнішу тематику: мистецтво та культуру, бізнес та менеджмент, комунікацію, комп'ютерні науки, гуманітарні науки, історію, філософію та етику, фізику, хімію, математику, літературу, музику та багато іншого. Кілька десятків курсів має пряме або опосередковане відношення до різних аспектів бібліотечної справи. Серед програм, що пропонуються, є програма Мічиганського університету «Управління публічною бібліотекою», яка складається з 8 курсів. Навчання цілком безкоштовне, але для отримання сертифікату необхідно сплатити внесок та скласти іспит.

Для підвищення кваліфікації буде корисною участь в Інтернет-конференціях, інформація про конференції та семінари з бібліотечної справи є на сайті Української бібліотечної асоціації (<https://ula.org.ua/konferentsii-seminary-treninhy>).

Важливо також знайомитись з новими працями колег, багато з яких доступні у відкритому доступі. Рекомендуємо звернути увагу на наступні ресурси.

E-LIS (<http://eprints.rclis.org/>) – це міжнародне сховище з відкритим доступом для академічних статей в галузі бібліотечних та інформаційних наук. На теперішній час налічує біля 22,5 тис. документів. Постійно поповнюється роботами бібліотекарів зі всього світу.

На порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у розділі «Наукова періодика України» (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=) можна знайти як архівні так і недавні випуски таких журналів, як

«Бібліотечний вісник», «Вісник Книжкової палати», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Інформаційні технології і засоби навчання» та багато іншої цікавої та актуальної літератури в електронному вигляді.

ScienceDirect (<https://www.sciencedirect.com/>) – одна з найбільших онлайн колекцій опублікованих наукових досліджень. Належить голландському видавництву Elsevier. Колекція містить майже 12 мільйонів елементів контенту з більш ніж 3500 журналів і понад 34000 електронних книг, довідників, наукових збірників. На основі ScienceDirect у 2002 році було створено базу даних Scopus. Значна частина колекції знаходиться у відкритому доступі.

DOAJ (Directory of Open Access Journals) (<https://doaj.org/>) – онлайн-каталог, який індексує і надає доступ до високоякісних рецензованих журналів з відкритим доступом. В каталозі проіндексовані 5260387 статей з 15122 видань. Серед них щонайменше 46 журналів бібліотечної тематики різними мовами.

Для популяризації дистанційного навчання та онлайн-курсів бібліотеки на своїх сайтах розміщують інформацію про них. На сайті бібліотеки ДНУЗТ у розділі новини (<https://library.diit.edu.ua/uk/>) та на сторінці бібліотеки у Facebook (<https://www.facebook.com/diitlib>) постійно з'являється інформація про такі ресурси або онлайн-семінари. Співробітники бібліотеки регулярно навчаються на різних курсах, вебінарах та приймають участь в Інтернет-конференціях.

Бібліотека ДНУЗТ створює і свої навчальні ресурси. На сайті бібліотеки, у розділі Науковцям, розміщені відеоуроки про реєстрацію профіля вченого у різних наукометричних системах, відео про те, як вибрати журнал для опублікування результатів наукових досліджень та як подати статтю в журнал відкритого доступу, про пошук наукових статей на сайтах електронних журналів та в репозитарії (<https://library.diit.edu.ua/uk/page/video-uroki>).

Онлайн-платформи **Zoom, Google Hangouts, Google Meet, Microsoft Teams** та ін. дозволяють проводити відеоконференції та онлайн-зустрічі.

Дистанційне навчання – важлива складова безперервного професійного розвитку, зручний сучасний формат професійного вдосконалення. В Інтернеті є безліч курсів, різних за тематикою, мовою та тривалістю часу, які дозволять поглибити свої знання та вдосконалити свої навички.